

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 11. maijā
(OR. en)

8550/21

AGRI 208
AGRILEG 99
SEMENCES 24
PHYTOSAN 15

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Pētījums par Savienības iespējām atjaunināt esošos tiesību aktus par augu reproduktīvā materiāla ražošanu un tirdzniecību – <i>viedokļu apmaiņa</i>

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts izstrādāta informatīva piezīme, gatavojoties viedokļu apmaiņai par minēto tematu Padomes (Lauksaimniecība un zivsaimniecība) sanāksmē 2021. gada 26. un 27. maijā.

INFORMATĪVA PIEZĪME PAR

Iespējām atjaunināt ES tiesību aktus par augu reproduktīvā materiāla ražošanu un tirdzniecību – turpmākie pasākumi pēc Komisijas pētījuma

1. Augu reproduktīvajam materiālam ir svarīga nozīme, lai panāktu, ka ES lauksaimniecība kļūst ilgtspējīgāka, produktīvāka un daudzveidīgāka. Jaunas un uzlabotas augu šķirnes ir būtiskas lauksaimniekiem, lai varētu nodrošināt lielāku produktivitāti un uzlabot pārtikas kvalitāti, pielāgoties klimata pārmaiņām un cīnīties pret augiem kaitīgajiem organismiem, mazāk izmantojot augu aizsardzības līdzekļus.
2. Meža reproduktīvais materiāls ir sākumpunkts jaunu mežu stādīšanai un esošo mežu atjaunošanai. Globālajai sasilšanai jau tagad ir negatīva un arvien pieaugoša ietekme uz Eiropas mežiem, pārvietojot biogeogrāfiskos reģionus uz ziemeļiem un augstāk kalnup.
3. Jaunākās norises skaidri liecina, ka ir nepieciešams, lai ar augu un meža reproduktīvo materiālu tiktu veicināta Eiropas zaļā kursa un ar to saistīto stratēģiju – stratēģijas "No lauka līdz galdam", ES stratēģijas par pielāgošanos klimata pārmaiņām, Biodaudzveidības stratēģijas, Eiropas digitalizācijas stratēģijas un jaunās ES meža stratēģijas – mērķu sasniegšana.
4. Padome lūdza Komisiju iesniegt pētījumu par iespējām atjaunināt ES tiesību aktus par augu reproduktīvā materiāla ražošanu un tirdzniecību ("pētījums par augu reproduktīvo materiālu"). Komisija minēto pētījumu iesniedza 2021. gada 29. aprīlī.
5. Pētījums par augu reproduktīvo materiālu, kas aptver gan augu, gan meža reproduktīvo materiālu, ir jaunākais veikums pirms vairāk nekā desmit gadiem aizsāktajā procesā. 2013. gada maijā Komisija pieņēma priekšlikumu regulai par augu reproduktīvā materiāla ražošanu un tirdzniecību. 2014. gadā Eiropas Parlaments minēto priekšlikumu noraidīja, jo uzskatīja, ka viena regula nevar aptvert gan augu, gan meža reproduktīvo materiālu, kā arī dažu citu bažu dēļ. Pēc tam Komisija šo priekšlikumu 2015. gadā atsauc. Tajā laikā Padome aicināja Komisiju izstrādāt grozītu priekšlikumu, kas ietvertu būtiskas izmaiņas.

6. Pēdējos gados bijušas jaunas norises tehniskajā attīstībā augu un meža reproduktīvā materiāla ražošanas un selekcijas nozarē. Vienlaikus ir pieaudzis pieprasījums pēc ilgtspējības lauksaimniecībā un mežos, pielāgošanās klimata pārmaiņām un to ietekmes mazināšanas, radusies arvien lielāka nepieciešamība saglabāt tradicionālās šķirnes un attīstīt bioloģiskajai audzēšanai piemērotas šķirnes.
7. Pētījums par augu reproduktīvo materiālu apstiprina, ka galvenie konstatējumi, kas tika gūti sagatavošanas darbā 2013. gada priekšlikumam par augu reproduktīvo materiālu, kopumā joprojām ir spēkā arī šodien. Tajā ir apzinātas arī jaunas problēmas, kas atspoguļo kopš tā laika notikušo attīstību nozarē.
8. Pētījumā par augu reproduktīvo materiālu ir konstatētas šādas galvenās problēmas attiecībā uz spēkā esošajiem tiesību aktiem:
 - Sadrumstalotība, kas radusies līdz ar vairāku desmitgažu laikā izstrādātiem tiesību aktiem, izraisa saskaņotības trūkumu starp tirdzniecības direktīvām, pieļauj interpretācijas iespējas un veicina nevienmērīgu īstenošanu.
 - Sarežģītas un neelastīgas procedūras kavē tehniskus grozījumus un padara apgrūtinātu lēmumu pieņemšanas procesu.
 - Pašreizējā tiesiskā regulējuma neelastība sarežģīt sinerģiju veidošanu ar citām politikas jomām, jo īpaši ar zaļo kursu un ar to saistītajām stratēģijām.
 - Nepastāv saskaņots un uz risku balstīts regulējums oficiālajām kontrolēm.
 - Pašreizējais tiesiskais regulējums neļauj ņemt vērā visus tehniskos un zinātniskos sasniegumus, un tas rada šķēršļus zinātnes un tehnikas progresa rezultātā iegūtajai augu un meža reproduktīvā materiāla piekļuvei tirgum.
9. Pētījumā par augu reproduktīvo materiālu ir apzinātas šādas iespējas šo problēmu risināšanai:
 - **Iespēja Nr. 0: Nedarīt neko**
Koncentrēties uz tiesību aktu īstenošanu tādejādi, ka tiek ņemti vērā Eiropas zaļā kursa un stratēģijas "No lauka līdz galdam" mērķi.
 - **Iespēja Nr. 1: Uzlabot procedūras un tiesību aktu saskaņotību un ieviest *ad hoc* pasākumus ilgtspējas palielināšanai**
Šī iespēja ietvertu grozījumus direktīvās nolūkā saskaņot to struktūru un lēmumu pieņemšanas procedūras, kā arī ieviest pasākumus ilgtspējas atbalstam.

- **Iespēja Nr. 2: Nodrošināt elastību, lai pielāgotos tehnoloģiju attīstībai, uzlabotu piekļuvi ģenētiskajiem resursiem un saskaņoti risinātu jautājumus saistībā ar ilgtspējas mērķiem**

Šī iespēja vispusīgāk atbilst vajadzībai pēc lielākas ilgtspējas, lielākas bioloģiskās daudzveidības un pielāgošanās klimata pārmaiņām/klimata pārmaiņu mazināšanas. Tā ņemtu vērā īpatnības saistībā ar sēkļu apmaiņu starp lauksaimniekiem un ļautu viegli pielāgot tiesību aktus zinātnes un tehnikas attīstībai. Tā ietver divas apakšiespējas – Nr. 2A un Nr. 2B –, kas attiecas uz dažādām politikas izvēlēm saistībā ar direktīvu piemērošanas jomu, operatoriem un kompetentajām iestādēm piešķirtās elastības apjomu un oficiālajām kontrolēm.

10. Komisija uzskata, ka ir jāpanāk rīcība augu un meža reproduktīvā materiāla jomā, lai risinātu jautājumus saistībā ar jaunākajām zinātnes atziņām un bažām, kas bija Padomes lūguma pamatā un ko vēlāk apstiprina pētījums par augu reproduktīvo materiālu.
11. Komisija ir secinājusi, ka ir pietiekami daudz pierādījumu un zinātniskā pamatojuma, lai īstenotu politikas rīcību, kas ietvers ietekmes novērtējuma veikšanu. Tādēļ pēc pienācīgas ietekmes novērtējuma rezultātu apsvēršanas tā plāno pieņemt tiesību akta priekšlikumu, kurā pārskatīs pašreizējo tiesisko regulējumu.
12. Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes 2021. gada 26. un 27. maija sanāksmē ministri tiek aicināti piedalīties viedokļu apmaiņā, pamatojoties uz šādiem jautājumiem:
 - a) *Vai pētījumā par augu reproduktīvo materiālu ir apzinātas visas attiecīgās problēmas?*
 - b) *Vai jūs uzskatāt, ka ir vajadzīga rīcība, un, ja atbilde ir apstiprinoša, cik vērienīgam vajadzētu būt priekšlikumam, lai risinātu apzinātās problēmas?*
 - c) *Vai ir vēl kādas iespējas, kas jāapsver?*